

فقه سلامت: حکم فقهی جراحی زیبایی

پدیدآورنده (ها) : مشکوری، احمد

حوزه سلامت :: نشریه دانش سلامت و دین :: بهمن ۱۴۰۲ - شماره ۶۵

صفحات : از ۱۰ تا ۱۰

آدرس ثابت : <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/2111410>

تاریخ دائلود : ۱۴۰۴/۰۷/۱۵

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائه مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است، بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تألیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابر این، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه [قوانین و مقررات](#) استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.

- فقه سلامت: رویکردی فقهی به جراحی زیبایی
- فقه سلامت: چرا برخی جراحی زیبایی را حرام می دانند؟
- فقه سلامت: دلایل جواز جراحی زیبایی
- تعلق حکم فقهی به زیبایی در مسئله مرجحات امام جماعت از منظر فقه امامیه و زیبایی شناسی صدر المتالهین رحمه الله علیه
- فقه سلامت: حکم فقهی «تغییر جنسیت»
- واکاوی فقهی حکم اولی و ثانوی انواع عمل های جراحی زیبایی از دیدگاه مذاهب اسلامی و بررسی آن در نظام های حقوقی کشورهای مختلف
- بررسی حکم فقهی مالکیت مراتع و واگذاری آن در فقه امامیه
- مدل ساختاری روابط بین تصویر بدنی، باورهای غیرمنطقی و سلامت روان در متقاضیان جراحی زیبایی
- تحلیل و تبیین فقهی عمل جراحی زیبایی و اذن شوهر
- بررسی و تحلیل فقهی جنایت منجر به تفویت زیبایی در فقه امامیه

حکم فقهی جراحی زیبایی

احمد مشکوری^۱

در شماره‌های پیشین موضوع جراحی زیبایی و دلایل حلال یا حرام دانستن آن را بررسی کردیم و گفتیم که مهم‌ترین دلیل حرام دانستن جراحی زیبایی، آیه شریفه منع تغییر در خلقت خدا است و دلیل دیگر که منع خال‌کوبی و... بود، از سوی فقهای شیعه قابل اعتماد شناخته نشد و در نتیجه نمی‌توان با استناد به آن دو دلیل، حکم به حرام بودن جراحی زیبایی داد؛ اما آیه منع تغییر در خلقت خدا به چند شکل معنا و تفسیر شده است: در تفسیر شریف مجمع‌البیان تغییر خلق خدا به چند معنا ذکر شده است: ۱. تغییر دین خدا؛ ۲. حلال کردن حرام‌ها و حرام کردن حلال‌ها؛ ۳. اخته کردن حیوانات؛ ۴. خال‌کوبی؛ ۵. پرستش ماه و خورشید و سنگ و... به جای استفاده صحیح از منافع آن‌ها (طبرسی، ۱۴۱۵ ق). در تفسیر شریف تبیان نیز اخته کردن حیوانات، تغییر دین خدا، خال‌کوبی، حرام دانستن خوردن گوشت، پرستش ماه و خورشید ذکر شده است (طوسی، بی‌تا). دیگر مفسران نیز تعابیر مشابهی بیان فرموده‌اند، اما فقها اخته کردن حیوانات را مکروه می‌دانند نه حرام (مکارم شیرازی، بی‌تا) و خال‌کوبی را فی‌نفسه، یعنی به‌خودی‌خود و بدون در نظر گرفتن دیگر مسائل، حلال و جایز دانسته‌اند. پس نمی‌توان با استناد به این آیه شریفه هر تغییری در جسم را حرام دانست، گرچه تغییرات عمده و آسیب‌رسان، مثلاً در تغییر جنسیت با استناد به این آیه حرام اعلام شده است. پس با توجه به ابهام موجود، نمی‌توان برای جراحی‌های زیبایی که آسیب عمده‌ای به فرد وارد نمی‌کنند به این آیه استناد کرد.

از سوی دیگر، دلایل اصلی مجاز دانستن جراحی زیبایی، مانند اصله الاباحه و اصله الحل و قاعده تسلیط از دلایل قوی هستند که تنها اگر دلیل قوی و معتبری در مقابلشان ارائه شود زیر سؤال می‌روند، وگرنه دلایل معتبر و خدشه‌ناپذیری هستند.

درمجموع می‌توان چنین برداشت کرد که اصل جراحی زیبایی، یعنی انجام عمل جراحی با قصد زیاتر کردن ظاهر فرد، به‌خودی‌جایز و حلال است اما بیشتر اشکالات مطرح‌شده ناشی از امور جانبی عمل جراحی

است که گاه از خود جراحی زیبایی قابل تفکیک و جدایی نیستند؛ به‌عنوان مثال کسی که جراحی می‌کند تا مدتی نباید به محل زخمش آب برسد؛ یعنی اگر جراحی زیبایی بینی انجام داد تا مدتی نباید وضو بگیرد و غسل کند! اکنون پرسش این است که آیا اگر فردی واقعاً ناچار و ناگزیر از جراحی زیبایی نبود حق دارد کاری کند که مجبور باشد با وضو و غسل جیره‌ای یا تیمم نماز بخواند؟ مسئله بعدی نگاه و لمس حرام است که در جریان عمل جراحی خواه‌ناخواه رخ می‌دهد و جراحی زیبایی هم اغلب درمان به شمار نمی‌رود و نمی‌تواند مجوزی برای نگاه و لمس حرام باشد؛ پس باز پرسش فوق تکرار می‌شود که آیا اگر فردی واقعاً ناچار و ناگزیر از جراحی زیبایی نبود حق دارد به نگاه و لمس نامحرم تن دهد؟ همچنین احتمال آسیب به بدن و حرمت اضرار به خود را باید در نظر داشت و سپس بسته به مورد، در خصوص جواز جراحی زیبایی و حلال و حرام بودن آن تصمیم گرفت.

منابع:

- الشیخ الطبرسی. مجمع‌البیان فی تفسیر القرآن. مؤسسه الأعلمی للمطبوعات. جلد ۳، ص ۱۹۵.

- الشیخ الطوسی. التبیان فی تفسیر القرآن. جلد ۳، ص ۳۳۴.

- مکارم شیرازی، ناصر. تارنمای جامع المسائل. قابل دستیابی در آدرس: <https://makarem.ir/ahkam/fa/home/istifta/276728/%D8%AD%DA%A9%D9%85%D8%B9%D9%82%DB%8C%D9%85-%DA%A9%D8%B1%D8%AF%D9%86-%D8%AD%DB%8C%D9%88%D8%A7%D9%86>

۱. گروه فلسفه و اخلاق سلامت، دانشکده سلامت و دین، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران. a.mashkouri@gmail.com

بیشتر اشکالات مطرح‌شده ناشی از امور جانبی جراحی است که گاه از خود جراحی زیبایی قابل تفکیک و جدایی نیستند.